

## Środki poetyckie

### Zestaw zadań dla kl. V

#### Zapamiętaj:

- **epitet** - przymiotnik określający rzeczowniki, np. zielone drzewa, gęsta ciemność,
- **metafora (przenośnia)** - połączenie wyrazów obcych znaczeniowo i nadanie im nowego sensu, np. deszcz ryknie, szemrze ulewa,
- **onomatopeja (wyraz dźwiękonaśladowczy)** - wyraz naśladowujący dźwięki, np. szumi, szemrze, kwa kwa,
- **porównanie** – podkreślenie cech jednego zjawiska przez zestawienie go z innymi. Charakterystyczne spójniki czy wyrażenia: jak, jakby, niby, na kształt, niczym,
- **apostrofa** – bezpośredni zwrot do osoby, bóstwa lub rzeczy, np. „Młodości! Dodaj mi skrzydła!
- **ożywienie** – polega na nadaniu przedmiotom nieożywionym cech istot żywych, np. rzodkiewka podskoczyła,
- **uosobienie (personifikacja)** – nadanie zwierzętom, roślinom, zjawiskom przyrody cech istoty ludzkiej, np. drzewo zapłakało.

Wskaż wymienione środki poetyckie w przytoczonych fragmentach:

1. *O Boże, napelnij mię ciszą  
jak pole kwitnącym lnem!  
Ojczyznę moją słyszę,  
jak czuwa nad moim snem.  
Kołysze mię ufność niezmierna  
i nic mi więcej nie trzeba,  
ojczyzno, słodyczą wierną  
sięgająca od ziemi do nieba.*

Kazimiera Iłakiewiczówna, *Modlitwa o pokój*

2. *Słońce już gasło, wieczór był ciepły i cichy,  
Okrąg niebios gdzieś gdzieś chmurkami zasłany,  
U góry błękitnawy, na zachód różany;  
Chmurki wróżą pogodę, lekkie i świejące,  
Tam jako trzody owiec na murawie śpiące,  
Ówdzie nieco drobniejsze, jak stada cyranek.  
Na zachód obłok na kształt rąbkowych firanek.*

Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*

3. *Biało. Patrzcie na polance  
Świerk.  
Wróbel usiadł na tym świerku:  
Ćwierk,  
Ćwierk,  
Ćwierk!*

Tadeusz Kubiak, *Ptasia choinka*

4. Była igła. Owej igle  
Zachciało się robić figle.  
Na złość biednej cioci Fici  
Schowała się między nici.

Ludwik Jerzy Kern

5. A fortepian westchnął głęboko,  
podniósł wzrok ku obłokom  
a nocy oblicze chmurne  
i szepnął:  
- Ten utwór nazwę nokturnem.

Izabela Klebańska, *Nokturn*